

Gewoon anders

Twee lesbiennes die samen met een homo kinderen krijgen, tegenwoordig kijkt niemand er meer van op. Maar Thera en Ricky waren in 1982 hun tijd ver vooruit toen ze besloten met Ricky's broer Willy het avontuur aan te gaan. Samen met hun zoons Gijs (31) en Jaap (28) blikken ze terug.

Gijs: "Laatst vertelde ik op een feestje dat mijn moeders vier jaar geleden zijn getrouwd. 'Heb jij twee moeders?' wordt er dan verbaasd gereageerd. Als ik uitleg hoe het precies zit, en dat ik ook nog een vader heb, krijg ik altijd positieve reacties. Mensen vinden het wel vaak moeilijk te vatten, omdat mijn vader de broer is van mijn moeder. Ik kan daar wel om lachen."

Jaap: "Wat ik keer op keer moet uitleggen, is dat mijn vader niet mijn oom is. Bijna iedereen redeneert zo, omdat hij de broer van Ricky is. Maar dat hij haar broer is, maakt hem niet mijn oom, het maakt haar juist mijn tante. Gijs en ik noemen haar daarom ook weleens gekscherend 'mamte', een combinatie van mama en tante."

Niet meer lesbisch

In 1982 besloten Thera en Ricky om samen met Willy, de homoseksuele broer van Ricky, aan kinderen te beginnen. Het was Thera die deze constructie had bedacht, nadat ze jarenlang met haar kinderwens had geworsteld. "Tijdens mijn opleiding voor verpleegkundige ontdekte ik dat ik op vrouwen viel. Dat voelde als een bevrijding,

omdat ik me er ongelukkig onder had gevoeld dat ik al mijn vriendinnen verloor aan vriendjes. Na wat kortstondige relaties kreeg ik een vaste relatie met een vrouw. Ik was gelukkig, en aan kinderen dacht ik helemaal niet. Dat kon immers niet als je op vrouwen viel. Maar toen mijn broer op zijn 21ste overleed, werd ik emotioneel helemaal door elkaar geschud. Ik kreeg een enorm sterk gevoel dat ik mijn ouders iets terug wilde geven. Ik weet nog dat ik me aan mijn vader vastklampte en zei: 'Ik wil niet meer lesbisch zijn, ik wil een kind.' Ik heb mijn relatie er zelfs om beëindigd."

Ideale vader

Thera kwam weer bij zinnen en ging terug naar haar vriendin. "Toch bleef er altijd iets wat net niet klopte. Een vaag gevoel van gemis." Als na negen jaar de relatie alsnog eindigt, ontmoet Thera Ricky. "Het klinkt misschien een beetje plat," vertelt Thera, "maar toen ik erachter kwam dat haar broer homoseksueel is, was de mogelijkheid om een kind te krijgen ineens zó dichtbij. Hij leek me namelijk de ideale vader voor ons kind.

Het klikte tussen ons en we zouden er verder niemand mee belasten, omdat hij geen gezin had. Bovendien zou de vader dan bekend zijn, iets wat voor mij essentieel was. En Willy kon een min of meer vaderlijke rol vervullen."

Ricky: "Tijdens een gezamenlijke vakantie met Willy heeft Thera hem gevraagd of hij homoseksueel was. Zelf had hij daar nog nooit over gesproken. Hij was duidelijk opgelucht hier eindelijk open over te kunnen zijn. En toen heeft Thera hem haar kinderwens voorgelegd. Ik was aanvankelijk behoudend. Niet zozeer omdat ik kinderen niet leuk zou vinden, maar ik was bang voor wat anderen ervan zouden vinden. In de familie, op het werk, in de buurt. In die periode was het *not done* om als twee vrouwen samen te leven, laat staan kinderen te krijgen. Ik zat daar heel erg mee; hoe verkopen we dat? Maar Thera heeft me over de streep getrokken. Zij had lak aan de buitenwereld en ze vond dat ik me daar ook niets van moest aantrekken. Het was onze keuze, waar we verder niemand mee belastten. 'Je zult zien,' zei ze, 'als dat kind dat zó gewenst is en waar ►

je van houdt eenmaal is geboren, doet de buitenwacht er ook voor jou niet meer toe.”

Privilege

Willy was wel even beduusd van het bijzondere verzoek, maar vond het al snel een erg leuk plan. En Ricky vond het eigenlijk een briljant idee van Thera.

“Hiermee zou mijn eigen betrokkenheid veel groter worden, omdat ik toch een bloedband met de baby zou krijgen. En dat is ook gebleken; Jaap is basgitarist, Gijs componist en het is duidelijk dat ze die muzikaliteit van mijn kant van de familie hebben. Dat vind ik toch wel erg leuk!”

Ook de beide zoons zijn blij met de keuze van hun moeders voor Willy als vader.

Jaap: “Ik ben sowieso erg blij dat ik mijn vader kén.”

Gijs: “Ik weet nog wel dat ik het als kind heel fijn vond dat ik mijn vader kende en hem kon zien. Dat zie ik als een privilege. Ik zie veel van mijn vader terug in mezelf

samenwoonde, daar had ze geen aandacht aan besteed. En toen ik vertelde dat Thera zwanger was van Willy, mijn broer en haar zoon, heeft ze nooit gevraagd naar de toedracht. Ze was gelukkig wel dolblij met Gijs, en later met Jaap. Ik denk dat het nu veel makkelijker is om een gezin te stichten op de manier zoals wij dat hebben gedaan, omdat er veel meer openheid is over homoseksualiteit. In onze tijd zijn wij bijvoorbeeld nooit expliciet ‘uit de kast gekomen’. We hebben geen problemen ondervonden, maar ik denk dat wij gewoon ontzettend veel geluk hebben gehad met de mensen in onze omgeving.”

Zonder schaamte

Ook beide zoons hebben nooit last gehad van negatieve reacties.

Jaap: “Ik ben er door klasgenootjes of buurtvriendjes nooit raar op aangekeken of mee gepest. Ik herinner me maar één keer dat iemand er iets van zei, toen was ik

omgeving was - en is - altijd erg geïnteresseerd in ‘hoe het dan precies zit’. Rond mijn twintigste was ik met mijn vrienden op het strand, toen ze me vroegen hoe ik dan was ‘gemaakt’. Ik had het me serieus nog nooit afgevraagd. Ik heb na dat gesprek Thera gebeld, een antwoord gekregen en dat ben ik vervolgens weer vergeten, zo onbelangrijk was het voor me.”

Geen schade

Ricky: “Je hoort vaak mensen zeggen dat kinderen moeten worden opgevoed door een moeder én een vader. Die van ons hebben wel een vader, maar die was niet zo intensief aanwezig als bij ‘normale’ gezinnen. Maar ik geloof niet dat ze daar schade van hebben ondervonden.”

Jaap: “Wie zal het zeggen, ik weet niet hoe ik anders was geweest. We hadden wel een vader, maar die is homo, dus erg stoer deed hij niet met ons. Een potje voetballen of ravotten was er niet bij. Of dat voor mij een gemis is, ik weet het niet. Misschien was ik een andere persoon geweest als ik was opgegroeid met een mannelijk rolmodel in de buurt, meer macho.”

“Ik denk dat ik nog het meeste vader was van alle drie, lacht Thera. “Willy is zo zachtaardig.”

Thera is weleens bang geweest dat haar zoons ook homoseksueel zouden zijn.

“Stel je voor dat het toch genetisch blijkt te zijn. Het is toch een leven met iets wat je moet bevechten, zeker voor jongens. Maar ze zijn het niet, en ik vind het heerlijk dat er nu twee jonge vrouwen - hun vriendinnen - in ons leven bij zijn gekomen.”

Jaap: “Als iemand vroeger wilde weten of ik misschien óók homo was, antwoordde ik: ‘Een kind van een homo en een lesbienne, die moet toch wel hetero zijn?’ Ik ben er trouwens wel blij mee dat ik hetero ben, als homo heb je het toch nog altijd niet zo gemakkelijk in deze maatschappij.”

Op handen gedragen

Opgroeien met twee moeders was in elk geval best relaxed. Gijs en Jaap kregen een dubbele dosis moederliefde.

Jaap: ‘Rond mijn twintigste vroegen vrienden me hoe ik dan was ‘gemaakt’. Ik had het me serieus nog nooit afgevraagd’

en ik vind het belangrijk te weten waar bepaalde eigenschappen vandaan komen.”

Warme reacties

Ricky: “De reacties toen Gijs werd geboren, waren ontzettend leuk. Dat had ik echt nooit verwacht. Thera en ik werkten op de polikliniek in een ziekenhuis en het hoofd kwam samen met zijn vrouw een grote knuffelbeer brengen. Ook in de buurt werd het nieuws hartelijk ontvangen. Zelfs in mijn familie werd er geen punt van gemaakt. Alleen mijn moeder - mijn vader was al jong overleden - zweeg het onderwerp dood. Dat ik met een vrouw

al zestien. Een collega in de fabriek waar ik een bijbaantje had zei dat hij het ongezonder vond dat ik twee moeders had. Dat had nog nooit iemand tegen me gezegd.”

Gijs: “In mijn puberteit heb ik het niet aan de grote klok gehangen, maar ik schaamde me er ook niet voor. Op de middelbare school werd tijdens een voorlichtingsbijeenkomst over homoseksualiteit de vraag gesteld of we homoseksuele mensen kenden. Toen heb ik gewoon gezegd dat alle drie mijn ouders dat zijn. Niemand reageerde er vervelend op, ook achteraf niet.”

Jaap: “Zelf vond ik het allemaal niet zo heel spannend, maar iedereen in mijn

Jaap

Thera

Gijs

Ricky

Het gezin toen
(jaren 80 van de
vorige eeuw) en nu.

Thera: "Het zijn allebei zulke zachteardige jongens, zal dat misschien door onze opvoeding komen?"

Jaap: "We zijn enorm vertroeteld; mochten veel, hoefden bijna niets in huis te doen en alles werd voor ons betaald. Waarschijnlijk kwam dat ook wel een beetje omdat Thera zo ontzettend graag kinderen wilde en nooit had verwacht dat ze toch nog moeder zou worden. Toen dat wél gebeurde, droeg ze ons op handen. Het zou ook kunnen dat het toch een beetje de rol van de vader is om de verwennerij van de moeder wat af te remmen, en dat het daaraan bij ons thuis dus ontbrak."

Gijs: "Ik zag mijn vader vroeger ook meer als een suikeroom dan als een patriarch in de familie. Eén weekend in de maand waren Jaap en ik bij onze vader. Dat was altijd een feestje, hij verwende ons enorm.

Frietjes eten en een video huren was het standaardrecept. Hij zat niet echt in de serieuze opvoedrol. Ik heb me later weleens afgevraagd of ik een vader in de echte vaderrol heb gemist, maar ik weet het eigenlijk niet. Je kunt het ook anders bekijken: wat heb ik dankzij onze afwijkende gezinssituatie extra gekregen? Ik ben bijvoorbeeld ruimdenkend en heel open tegenover alles."

Jaap: "Waren mijn moeders nog heuse pioniers, tegenwoordig kom je allerlei constructies tegen waarin mensen kinderen met elkaar krijgen. Voor mij is dat heel normaal. Ik denk oprecht dat het niets uitmaakt in welke gezinssamenstelling je wordt grootgebracht, zo lang je maar veel liefde krijgt." ■

interview: denise hilhorst, fotografie: marloes bosch, styling en visagie: tirzah waasdorp.

Thera: 'Ik weet nog dat ik me aan mijn vader vastklampte en zei: 'Ik wil niet meer lesbisch zijn, ik wil een kind''

Nieuwe wet lesbisch ouderschap

Op 1 april 2014 trad de Wet lesbisch ouderschap in werking. Volgens deze nieuwe wet wordt de zogeheten meemoeder bij getrouwde lesbische stellen of geregistreerd partnerschap automatisch ook juridisch moeder. Bij samenwonende stellen kan dat via erkenning. Voorheen moest hiervoor een lange, dure adoptieprocedure worden gevolgd. Voor de meevader bij mannenstellen blijft de adoptieprocedure voorlopig noodzakelijk.

De wet geldt overigens alleen als de donor anoniem is. Bij een bekende donor bepaalt de moeder wie de tweede juridische ouder van het kind wordt: de donor of de meemoeder. Volgens voorspellingen van de Rijksoverheid op basis van cijfers van het Centraal Bureau van Statistiek zullen zo'n twee- tot vierhonderd lesbische ouderparen per jaar van de nieuwe regeling gebruikmaken.

Steeds gewoner

Van de naar schatting 56.000 samenwonende vrouwelijke en mannelijke koppels zijn in twintig procent van de vrouwelijke paren en in drie procent van de mannelijke paren kinderen aanwezig in het huishouden. Over het welbevinden van de kinderen in deze gezinnen heersen veel vooroordelen, terwijl er in Nederland nog maar weinig onderzoek is verricht om te achterhalen of er daadwerkelijk verschillen zijn tussen kinderen die opgroeien met een vader en een moeder, en kinderen die opgroeien met twee moeders of twee vaders. Bron: Sociaal en Cultureel Planbureau, cijfers uit 2010.